Teknologiateollisuus

5.12.2022

Viite: Sähköpostitse saapunut kirjallisten lausuntojen pyyntö 1.12.2022, TaVL 07.12.2022

Jatkokirjelmä UJ 34/2022 vp - U 57/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi hiilirajamekanismista (hiilirajamekanismi, CBAM)

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikossa mainituista sääntelyehdotuksesta.

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa. Nyt lausuttavana olevassa perusmuistiossa Suomi täydentää hiilirajamekanismiehdotukseen (myöhemmin käytetään lyhennettä CBAM, joka tulee sääntelyehdotuksen englanninkielisestä otsikosta Carbon Border Adjustment Mechanism) muodostamiaan kantoja, jotka on esitetty valtioneuvoston kirjelmässä U 57/2021 vp ja jatkokirjelmässä UJ 4/2022 vp. Teknologiateollisuus an antanut näistä aiemmin lausuntonsa talousvaliokunnalle.

Lausunto

Soveltamisala – Teknologiateollisuus ei kannata laajennuksia

Teknologiateollisuus ei kannata CBAMin laajentamista uusille tuotesektoreille kuten vetyyn, orgaanisiin kemiakaaleihin tai polymeereihin sääntelyn ensimmäisessä vaiheessa.
Em. tuotteet ovat tärkeitä tuotantopanoksia suomalaisille ja eurooppalaisille teknologiayrityksille, joten niiden sisällyttäminen CBAMin piiriin nostaisi entisestään tuotantokustannuksia ja johtaisi kansainvälisen kilpailukyvyn heikkenemiseen.
Teknologiateollisuus ei myöskään lähtökohtaisesti kannata tuotekatteen laajentamista neuvoston yleisnäkemyksessä esitettyjä tuotteita monimutkaisempiin alavirran tuotteisiin tai prekursoreihin eli kaivosalan tuotteisiin tai raaka-aineisiin, joita käytetään välituotteina CBAM-tuotteiden tuotannossa.

Teknologiateollisuuden jäsenyritykset ovat esittäneet huolensa siitä, että kunnollista vaikutustenarviota ylipäänsä olemassa olevan esityksen vaikutuksista arvoketjun alavirran tuotteisiin ja niiden kilpailukykyyn globaalilla markkinoilla ei ole käytettävissä ja joka tapauksessa luotettavan arvion tekeminen on hyvin haastavaa. Vaikutusarvio tulisi joka tapauksessa olla käytettävissä ennen kuin keskusteluun otetaan uusia tuotteita.

Teknologiateollisuus vastustaa myös EU parlamentin ehdotusta laajentaa CBAMin soveltamisalaa jatkojalostustuotteisiin delegoidulla säädöksellä eikä EU:n tavanomaisen lainsäätämisjärjestyksen kautta hyväksytyllä täydellisellä lainsäädäntöehdotuksella. Vaikka delegoidut säädökset sopivat täydentämään edelleen CBAMin teknisiä näkökohtia, ne eivät ole oikea väline tällaiseen keskeiseen sisältöön, koska laajennuksella on vaikutuksia koko eurooppalaisen valmistavan teollisuuden kansainväliseen kilpailukykyyn. Soveltamisalan laajentaminen edellyttää siksi kahden EU:n lainsäätäjän täysimääräistä osallistumista ja laajaa kuulemista kaikkien asianomaisten sidosryhmien kanssa.

Teknologiateollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

Perusmuistiossa on myös todettu, että laajentamista epäsuoriin päästöihin tulisi Suomen mukaan harkita vasta komission epäsuorien päästöjen huomioon ottamista soveltamisalassa käsittelevän CBAM-asetuksen mukaisen selvityksen pohjalta. Teknologiateollisuus huomauttaa, että epäsuorien päästöjen luotettava selvittäminen on käytännössä mahdotonta. koska esimerkiksi teknologiatoimittajilla ei ole varmuutta tai toisaalta edes vaikutusmahdollisuuksia siihen, millä energiamuodoilla tai polttoaineilla asiakkaat valmistamiamme laitteita käyttävät. On epätodennäköistä, että kattavaa ja luotettavaa analyysia epäsuorista päästöistä pystytään tekemään.

Lisäksi Suomen kannassa korostetaan, että kaikkien ETS-sektorien tuomisesta CBAMin piiriin viimeistään vuodesta 2030 alkaen ei tule päättää ilman arviota tämän laajennuksen teknisestä toteutettavuudesta ja merkityksestä hiilivuodon torjunnan kannalta sekä painottaa tämän arvion laatimista mekanismin toimeenpanon alkuvaiheen kokemusten pohjalta.

Teknologiateollisuus korostaa, että selvityksessä tulee huomioida teknisen toteutettavuuden ja hiilivuodon torjuntakyvyn rinnalla myös eurooppalaisen tuotannon kilpailukyky maailmalla.

Käyttöönoton aikataulu – tarvitaan vaiheittainen käyttöönotto ja riittävä siirtymäaika

Suomen kanta siitä, että CBAMin käyttöönoton aloitus raportointivelvoitteena tulisi siirtää vähintään vuoden 2024 alkuun on kannatettava.

Teknologiateollisuus kannattaa muutoinkin CBAMin asteittaista voimaantuloa, mikä mahdollistaisi asianmukaisen vaikutusten arvioinnin CBAM-asetuksen soveltamisesta sekä asetuksen mahdollisesta laajentamisesta. Myös teollisuuden pyrkimykset vähentää hiilidioksidipäästöjä noudattavat tyypillisesti kiristyvää (eikä lineaarista) käyrää, jossa lisävähennysten saavuttaminen on ajan myötä yhä vaikeampaa. Siksi sujuva ja ennakoitavissa oleva siirtyminen päästökauppajärjestelmän ilmaisista päästöoikeuksista CBAMiin on välttämätöntä, jotta voidaan välttää valmistavan teollisuuden globaalille kilpailukyvylle mahdollisesti aiheutuvia haittoja.

Tästä syystä Teknologiateollisuus tukee eurooppalaisen kattojärjestönsä Orgalim'in tavoin EU parlamentin ehdotusta, joka pidentäisi asetuksen soveltamisen siirtymäkautta 1. tammikuuta 2027 asti. Tämä säännös yhdessä CBAMin uudelleentarkastelusäännöksiä koskevan komission alkuperäisen tekstin kanssa antaisi komissiolle riittävästi aikaa suorittaa kattavan ja tarkan vaikutustenarvioinnin CBAM-asetuksen soveltamisesta sekä mahdollisesta tulevasta soveltamisalan laajentamisesta.

Liitännäiset EU-budjettiasiat – EU-hallinnon rahoitus normaalin budjettimenettelyn kautta

Kannassaan EU parlamentti katsoo, että vähintään CBAM-tuloja vastaava määrä tulisi suunnata EU-budjetin varoista vähiten kehittyneiden maiden (LDC, Least Developed Countries) ilmastotoimien rahoittamiseen. Sama koskee myös komission trilogineuvotteluissa tekemää ehdotusta korvamerkitä ETS-huutokauppatuloja CBAMin hallintomalliin sisältyvän EU-hallinnon rahoittamiseen CBAMin ensimmäisen käyttöönottovaiheen (2023-2025) aikana ja mahdollisesti myös sen jälkeen.

Teknologiateollisuus näkee Suomen tavoin, että CBAMin EU-hallinnon rahoittamiseksi tarvittavat varat tulisi rahoittaa ensisijaisesti EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä ja käsitellä osana EU:n talousarvioprosessia. Lisäksi katsomme, että järjestelmällä kerätyt varat tulee ohjata teollisuuden vähähiilisyysinvestointeihin.

Teknologiateollisuus on esittänyt kantansa EU:n omia varoja koskevaan kokonaisuuteen muun muassa valtioneuvoston U-kirjelmään 22/2022 vp antamassaan lausunnossa.

Siinä, ja aiemmissa hiilirajamekanismia koskevissa lausunnoissamme olemme esittäneet varauksia EU:n omien varojen järjestelmän, eli rahoituskehyksen tulopuolen, kehittämiseen hiilirajamekanismin kautta. Totesimme tuolloin, että mekanismin hyötyjä hiilivuoden ehkäisyyn ja toisaalta mekanismin aiheuttamia kielteisiä kilpailukykyvaikutuksia EU-viennille on hyvin vaikea arvioida luotettavasti. Lausuntomme mukaan EU:n rahoitusjärjestelmän jatkokehittämisen, mukaan lukien uusien omien varojen kuten hiilirajamekanismin avulla saatavien tulojen mukaanoton, lähtökohtana tuleekin olla, etteivät järjestelmään tehtävät muutokset suhteettomasti lisää Suomen maksutaakkaa tai aiheuta muuten kohtuuttomia lisäkustannuksia Suomen kansantaloudelle ja talouden toimijoille.

Lopuksi – tasapaino hiilivuoden ehkäisyn ja valmistavan teollisuuden kilpailukyvyn turvaamisen välillä taattava

Mielestämme keskeinen edellytys hiilirajamekanismin käyttöönotolle on se, että sen käyttöönotto vahvistaa hiilivuodon ehkäisyä Euroopassa ja tuottaa lisää hyötyjä nykyisten hiilivuotoa ehkäisevien toimien, kuten päästöoikeuksien ilmaisjako, rinnalla. Ilmaisjako tukee eurooppalaisen vähähiilisen tuotannon kilpailukykyä suhteessa EU:n ulkopuolella valmistettaviin tuotteisiin niin EU:n sisämarkkinoilla kuin vientimarkkinoillakin. Hiilirajamekanismi auttaa EU:n tuotannon kilpailua EU:n sisämarkkinoilla, mutta ei mahdollista EU:n vähähiilisen tuotannon kilpailua EU:n ulkopuolella.

Teknologiateollisuus korostaa, että ns. hiilivuotoaloille tulee taata kaikissa tilanteissa – mahdollisten hiilitullien rinnalla – päästöoikeuksien riittävä ilmaisjako sekä päästökaupan epäsuorien sähkökustannusten kompensaatio. Niistä voidaan luopua vasta kun kansainvälinen kilpailutilanne tasoittuu kolmansien maiden lisätessä ilmastovelvoitteitaan. Samaan aikaan on tärkeää huolehtia siitä, että järjestelmä ei luo monopoliasemaa Euroopan markkinoille niille tuottajille, joihin se kohdistuu.

Lisätiedot:
Johtaja Helena Soimakallio, helena.soimakallio@teknologiateollisuus.fi ja puhelin 040-5507706